

С. В. Вахнюк, канд. екон. наук, доц.,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

ХАРАКТЕРИСТИКА ВПЛИВУ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАПОБІЖНИХ ЗАСОБІВ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ НА ЗНАЧЕННЯ ІНДИКАТОРА ЇЇ СТІЙКОСТІ

У структурі показників, що характеризують відповідність економіки країни критеріям економіки знань, присутній індикатор стійкості банків (Soundness of Banks – SB), який характеризує можливість банківської системи протидіяти впливу дестабілізуючих зовнішніх і внутрішніх факторів. Для запобігання можливим проявам деструктиву, пов’язаного з наведеними факторами, банківська система організовує та підтримує певні засоби у вигляді резервів.

Характеристику впливу організації запобіжних засобів банківської системи на значення індикатора її стійкості пропонуємо визначати на основі показника $IBsb$ (Influence of Banking on SB). Цей показник визначає, наскільки динаміка резервів банків відповідає динаміці стійкості банківської системи країни. Розрахунок $IBsb$ здійснюється за формулою:

$$IBsb = \frac{BR_{cp}}{BR_{cp} + \sqrt{(BR_{cp} - \frac{BR_{pp} \cdot SB_{cp}}{SB_{pp}})^2}} \quad (1)$$

де BR_{cp} – банківські резерви за поточний період (Bank Reserves for the current period);

BR_{pp} – банківські резерви за попередній період (Bank Reserves for the previous period);

SB_{cp} – стійкість банків за поточний період (Soundness of Banks for the current period);

SB_{pp} – стійкість банків за попередній період (Soundness of Banks for the previous period).

Значення показників стійкості банківської системи на кінець місяця, для якого проводиться розрахунок $IBsb$, та попереднього місяця (SB_{cp} та SB_{pp}) доцільно визначати через обчислення питомої ваги активів неспроможних банків у загальній вартості активів банківської системи:

$$SB = 1 - \frac{Aib}{Atb} \quad (2)$$

де Aib – вартість активів неспроможних банків (Assets of insolvent banks);

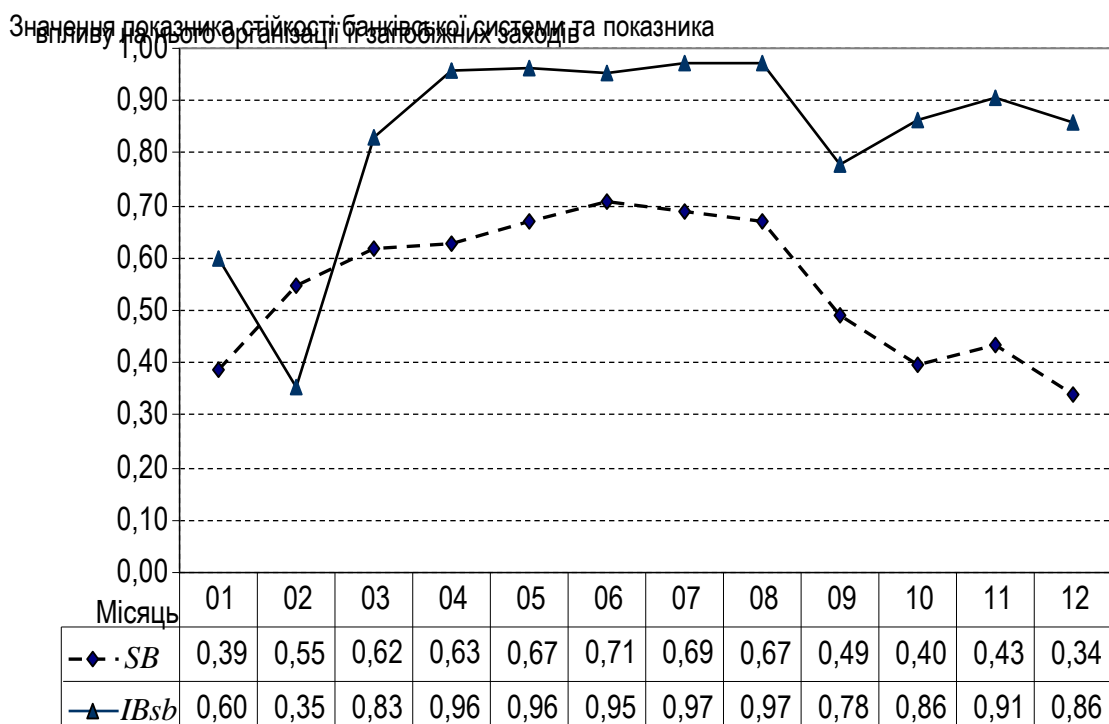
Atb – загальна вартість активів банків (Assets of total banks).

Рейтингову оцінку банків проводимо на основі методики фірми “ПАКК”, яка була адаптована до особливостей формування статистичної звітності суб’єктів українського ринку фінансових послуг і рівня її прозорості. Згідно з цією методикою рейтинг фінансової стійкості банків, *Rsb* (Rating soundness of banks), визначається на основі підсумку семи параметрів ($P_1 \div P_7$) за формулою (3):

$$Rsb = 8k_1P_1 + 4k_2P_2 + 10k_3P_3 + 5k_4P_4 + 3k_5P_5 + 3k_6P_6 - 3k_7P_7 \quad (3)$$

- де P_1 – сума активів;
 P_2 – розмір капіталу;
 P_3 – величина статутного капіталу;
 P_4 – відношення загального прибутку до активів;
 P_5 – відношення капіталу до активів;
 P_6 – відношення капіталу до зобов’язань;
 P_7 – відношення кредитів до депозитів;
 $k_1 \div k_7$ – нормуючі коефіцієнти.

Результати розрахунку показників *IBsb*, *SB* на основі даних статистичної звітності банків України за 2012 рік і динаміку їхніх змін упродовж року представлено на рисунку 1.

Рисунк 1 – Динаміка значень показників *SB* та *IBsb*

Економічна сутність цих результатів полягає в тому, що наближення *IBsb* до одиниці означає посилення впливу зміни рівня співвідношення резервів і зобов’язань банків на загальний рівень стійкості системи, яку вони утворюють. Слід зазначити, що це наближення не може бути однозначно позитивним або негативним. Зокрема, значення *IBsb* в грудні дорівнює 0,86 –

досить високе, тоді як SB дорівнює 0,34 – низьке. У даному випадку можна сказати, що зниження стійкості банківської системи значною мірою відповідає зміні співвідношень резервів і зобов'язань банків. Навпаки, наближення $IBsb$ до нуля вказує на невідповідність зміні співвідношення резервів і зобов'язань банків рівню зміні стійкості банківської системи (див. значення за лютий: $SB = 55$, $IBsb = 35$).

Вахнюк С.В. Характеристика впливу організації запобіжних засобів банківської системи України на значення індикатора її стійкості [Текст] / С.В. Вахнюк // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць. – Суми: УАБС НБУ, 2013. – С. 24-26.